

Emmaboda kommun
kommunen@emmaboda.se

Rektor vid Vilhelm Mobergsgymnasiet
Ulf.Nilsson2@emmaboda.se

Beslut
2017-06-28
Dnr 40-2016:202

Beslut

efter kvalitetsgranskning av yrkesprogrammens
ändamålsenlighet i Vilhelm Mobergsgymnasiet i
Emmaboda kommun

2017-06-28

1 (15)

Dnr 40-2016:202

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av yrkesprogrammens ändamålsenlighet under våren 2017. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma hur skolorna skapar helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna på yrkesprogrammen utifrån de kunskaper som uttrycks i examensmålen. Granskningen fokuserar på lärares samverkan och på hur rektor bedriver sitt pedagogiska ledarskap för att skapa en sammanhållen utbildning för eleverna.

Granskningens två huvudfrågor är:

- Samverkar lärarna för att skapa balans mellan teori och praktik så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?
- Skapar rektor förutsättningar för samverkan mellan lärare på yrkesprogrammen, och mellan utbildningens olika delar, så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Granskningen omfattar 36 kommunala och fristående gymnasieskolor. På varje gymnasieskola har ett av följande program granskats:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet

Granskningen av Emmaboda kommun och Vilhelm Mobergsgymnasiet ingår i detta projekt. Vilhelm Mobergsgymnasiet besöktes den 9-10 maj 2017. Ansvariga inspektörer har varit Ingrid Åsgård och Ulrika Sutorius.

På Vilhelm Mobergsgymnasiet har Skolinspektionen granskat vård- och omsorgsprogrammet.

I samband med besöket genomfördes intervjuer med rektorer, lärare, elever och APL-handledare (APL = arbetsplatsförlagt lärande). För att kunna bedöma rektors och lärares arbete med skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna på utvalt yrkesprogram har Skolinspektionen även begärt in ett antal dokument, bland annat dokument som visar på lärares samverkan och på vilket sätt den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen bidrar till helhet och sammanhang i elevernas lärande.

2017-06-28

2 (15)

Dnr 40-2016:202

I detta beslut redovisar Skolinspektionen iakttagelser, analyser och bedömningar. Beslutet ger också en beskrivning av de utvecklingsområden som framstått som mest centrala att prioritera i det lokala kvalitetsarbetet.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de huvudmän och skolenheter som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden hos andra gymnasieskolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens kvalitetsgranskning visar att skolan behöver utveckla samarbetet mellan lärare som undervisar i yrkesämnena och lärare som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen, så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen.

Enligt Skolinspektionens bedömning försvåras förutsättningarna för samverkan mellan utbildningens olika delar av att lärarna i yrkesämnena och lärare i gymnasiegemensamma ämnen inte har några gemensamma möten eller tillfällen för informella kontakter kring samarbeten. Anledningen är att yrkeslärarna är anställda av ett utbildningsföretag och arbetar på distans.¹

Granskningen visar att skolans egna lärare uppmuntras av rektorn att samverka och att tid för planering av ämnesövergripande projekt finns. När sådana projekt förekommer sker det dock oftast på enskilda lärares initiativ. Enligt Skolinspektionens bedömning behöver rektorn i högre grad se till att ämnesövergripande samarbeten mellan lärarna prioriteras.

De delar av kurser i yrkesämnena som läggs ut på APL har ett tydligt samband med innehållet i undervisningen i yrkesämnena, men inte med något av de gymnasiegemensamma ämnena. Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna behöver reflektera över om och hur de gymnasiegemensamma ämnena skulle kunna bidra med ytterligare aspekter och perspektiv vid APL. Skolinspektionen bedömer slutligen att rektorn behöver utveckla arbetet med att se till att handledarna har kunskap om skolans författningar för att kunna verka för helhet och sammanhang i elevernas utbildning.

¹ Efter granskningsbesöket meddelar rektor Skolinspektionen att skolan från och med höstterminen 2017 inte längre kommer att ha något samarbete med utbildningsföretaget.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden:

- Rektorn behöver se till att samarbetet mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen utvecklas i enlighet med läroplanen och med utgångspunkt i examensmålen.
- Rektorn behöver säkerställa att handledarna har kunskap om skolans författningar och sitt uppdrag för att kunna verka för helhet och sammanhang i elevernas utbildning
- Rektorn behöver se till att det finns organisatoriska förutsättningar som stödjer samverkan mellan yrkeslärare, lärare i gymnasiegemensamma ämnen och APL-handledare i syfte att bidra till helhet och sammanhang i elevernas utbildning.

Beskrivning av huvudman och besökta skolenhet

Vilhelm Mobergsgymnasiet är en kommunal gymnasieskola med samhällsvetenskaps-, naturvetenskaps-, industri-, teknik-, ekonomi-, vård- och omsorgsamt introduktionsprogram. Det går 243 elever på skolan och 11 av dem går på vård- och omsorgsprogrammet. Ungefär hälften av eleverna läser för yrkesutgång hälso- och sjukvård och övriga har yrkesutgång äldreomsorg. Innevarande läsår går inga elever i årskurs 1.

Elever från olika program samundervisas i de gymnasiegemensamma ämnena två dagar i veckan. Övriga dagar bedrivs studierna i yrkesämnena på vård- och omsorgsprogrammet genom ett utbildningsföretag (Hermods). En handledare från Hermods finns på skolan för att hjälpa eleverna med de "uppdrag" som de får av weblärarna från Hermods. Handledaren har lärarlegitimation i flera vårdämnen.

Lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena är indelade i tre arbetslag utifrån vilka elevgrupper de undervisar. Lärarna från Hermods deltar inte vid några möten med övriga lärare på skolan. Den handledande yrkesläraren på skolan är dock, sedan en vecka innan granskningsbesöket, med i ett av arbetslagen.

Skolans rektor är även rektor för övriga program och för vuxenutbildningen. Det finns också en biträdande rektor vid skolan.

2017-06-28

4 (15)

Dnr 40-2016:202

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redogör Skolinspektionen mer utförligt för sina bedömningar kring frågeställningarna.

1. Samverkar lärarna för att skapa balans mellan teori och praktik så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Enligt 16 kap. 6 § skollagen (2010:800) ska det för varje nationellt program finnas examensmål som innehåller mål för programmet. Av förarbetena till skollagen (prop. 2008/09:199 s. 117 f.) framkommer att examensmålen ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevens första dag på programmet. Det framkommer också att examensmålen ska styra utbildningen och gymnasiearbetets utformning och innehåll. Av 1 § förordning (2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program framgår bland annat att examensmålen gäller utöver de gemensamma kunskapsmål för gymnasieskolans nationella program som anges i läroplanen för gymnasieskolan.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11) föreskriver i kapitel 2.1 bland annat att läraren ska:

- i undervisningen skapa en balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper som främjar elevernas lärande,
- samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen,
- organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

1.1 Ger samarbetet mellan lärare i yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen eleverna möjlighet till en upplevelse av helhet och sammanhang i sin utbildning?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att samarbetet mellan lärare i yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen behöver utvecklas så att eleverna ges möjlighet till en upplevelse av helhet och sammanhang i sin utbildning.

2017-06-28

5 (15)

Dnr 40-2016:202

Granskningen visar att såväl de yrkeslärare som undervisar på distans och lärarna som undervisar på skolan i de gymnasiegemensamma ämnena i sina respektive ämnen beaktar examensmålen i planering och genomförande. Skolan har dock inga tydliga former för samarbete mellan de olika lärarkategorierna.

Examensmålen är utgångspunkt i undervisningen

Elever som Skolinspektionen intervjuar beskriver hur de känner igen examensmål som exempelvis kunskap om lagar, förståelse för livsstil och hälsa, helhetssyn och bemötande av människor. "Det är det vi läser på vård- och omsorg, vi har läst mycket av det här." En av eleverna säger att hen hörde ordet examensmål igår när hen skulle jobba med gymnasiearbetet. Eleverna uppger vidare att de inte hör så mycket om examensmål i de gymnasiegemensamma ämnena. "Nej, då handlar det om vad vi ska klara av i kurserna", säger en elev. Inte heller i kurserna från Hermods tycker eleverna att examensmålen framgår tydligt. En elev framför att det kanske finns i studieguiderna. "Men de är inte så bra, det kommer bara uppgifter som man ska lösa", säger eleven.

Den handledande yrkesläraren på skolan uppger dock i intervjun att yrkeskurserna strängt planeras efter examensmål och kursmål. "Allt börjar med kursmål, centrala mål och examensmål övergripande. Eleverna kan se det i inledningen av uppdragen." Yrkesläraren tillägger dock att begreppet examensmål kanske inte används. Även intervjuade APL-handledare säger att de är bekanta med examensmålen via yrkeslärarna. "Vi har fått sådant dokument innan eleverna har kommit ut", säger en handledare. Handledaren beskriver vidare hur hen gör bedömningar utifrån förmågor som beskrivs i examensmålen, men att begreppet examensmål inte används.

Lärare som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen säger att de tar upp examensmålen mellan sig, men aldrig med yrkeslärarna. "En del examensmål är ju så specifika för vård medan andra mål gäller alla program, IT-kunskaper till exempel gäller ju alla våra elever", säger en lärare. En annan lärare säger att hen inte tar upp examensmålen i undervisningen utan koncentrerar sig helt på det centrala innehållet för ämnet.

Enligt rektorn och studierektorn utgår undervisningen väldigt väl utifrån examensmålen. "Lärarna här, lärarna på Hermods och APL-handledarna gör det tillsammans." "Examensmål exempelvis kring kommunikation och IT-vana får eleverna väldigt mycket av, de målen lever vi upp till", säger rektorn.

2017-06-28

6 (15)

Dnr 40-2016:202

De dokument från Hermods som Skolinspektionen tagit del av och som beskriver arbetet med delar av kurser som lagts ut på APL, innehåller tydliga hänvisningar till examensmål.

Samverkan mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen behövs utvecklas

Eleverna beskriver hur de arbetar två dagar i veckan med gymnasiegemensamma ämnen och tre dagar med karaktärsämnena. "Det är faktiskt jättebra, då koncentrerar man sig på det", säger en elev. En annan säger att "om man ska vara helt ärlig så hänger de gymnasiegemensamma ämnen och yrkesämnena inte ihop alls". De "uppdrag" som eleverna ska redovisa till yrkeslärarna på Hermods handlar endast om karaktärsämnet, enligt eleverna.

De exempel som skolan beskriver i den inskickade dokumentationen gällande samarbete mellan läraren i engelska och yrkeslärare eller mellan ämnet religion och kursen Etik och människans livsvillkor, känner eleverna som intervjuas inte igen. En elev minns dock att etik togs upp i båda ämnena. "Jo jag minns att vi läste samtidigt, men det var inget de hade satt ihop tillsammans. Det var mer som repetition", säger eleven. Läraren i religionskunskap beskriver samma sak. "När vi har religion har eleverna ofta läst kursen Etik och människans livsvillkor innan, då kan man anknyta, men vi läser det inte samtidigt." Lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena beskriver vidare ett tätt samarbete kring elevärenden och att skolans litenhet bidrar till att "alla känner alla". I det samarbetet är även den handledande yrkesläraren på skolan med, enligt lärarna.

När det gäller samarbete över ämnesgränserna och ämnesövergripande temarbeten beskriver lärarna att det kan ske mellan lärarna på skolan, men inte med yrkeslärarna på Hermods. Ett exempel på temarbeten som nyligen genomförts handlade om argumenterande text och var ett samarbete mellan lärarna i svenska och samhällskunskap. Ett annat exempel handlade om ett samarbete mellan ekonomiläraren och läraren i engelska. "Då gjorde vi *Draknästet* på engelska", berättar en av lärarna. Handledaren på skolan i yrkesämnena beskriver hur hen vid genomgångar kan visa filminslag med engelskt tal, kortare videoklipp om vård, omsorg och medicin. Inför visningarna rådfrågar hen läraren i engelska om det exempelvis är lämpligt att visa inslaget och om det är rätt svårighetsgrad på engelskan. Handledaren beskriver vidare hur naturkunskap är ett ämne nära vårdämnena. "Jag tycker det ämnet borde ligga i årskurs 1 eller 2 när eleverna läser Medicin 1 och Medicin 2, då skulle vi kunna göra jättemycket tillsammans", säger handledaren, och tillägger att hen tror att lärarna på skolan skulle vara positiva till ett sådant samarbete. "Men som det är idag kan skolan inte påverka kursernas upplägg".

2017-06-28

7 (15)

Dnr 40-2016:202

När Skolinspektionen tar upp att examensmålen även ska styra gymnasiearbets utformning och innehåll, beskriver lärarna att det är läraren i svenska som är ansvarig för gymnasiearbetet. "Eftersom det inte finns något organiserat samarbete med yrkeslärarna blir det ibland svårt att bedöma sakinnehållet i elevernas arbeten", säger läraren i svenska. Den handledande yrkesläraren på skolan uppger dock att hen i vissa fall har hjälpt till, trots att det inte ingår i hens uppdrag.

Rektorn och den biträdande rektorn uppger att de tar upp samverkan med lärarna och frågar dem vid medarbetarsamtalet om hur de kan arbeta ämnesövergripande. Att lärarna på skolan sagt att de och lärarna från Hermods inte har möjlighet att samverka, håller rektorn med om. "Nej, de träffas ju inte." Rektorn tillägger: "Det är därför vi nästa läsår ska ta över handledaren, som har lärarlegitimation i flera vårdämnena, i vår organisation".

Det finns konkreta exempel på ämnesintegrering

Både lärare i gymnasiegemensamma ämnen och den handledande yrkesläraren beskriver i intervjuerna hur de på olika sätt använder ämnesintegrering, så kallad infärgning, i sin undervisning. Lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena ger exempel på hur de anknyter till elevernas kommande yrkesliv: "I samhällskunskapen tar vi exempelvis upp sådant som vårdkris och abort, lönenivåer och manligt och kvinnligt", säger en lärare. "Vi jobbar väldigt konkret med sådant eleverna kommer att syssla med i sitt yrke, det sker automatiskt", säger en annan. Läraren i engelska beskriver hur hen tar upp människosyn och människors lika värde och ofta väljer texter om det. "Jag vill ju att de ska vara intresserade av det vi tar upp. Vi har till exempel på engelska diskuterat barnmorskan som inte vill utföra abort. Då blir det ju vårdetik.". Läraren i svenska säger att i skönlitteratur kan eleverna hitta väldigt mycket som ger kunskap om människans livsvillkor.

Den handledande yrkesläraren på skolan beskriver hur hen har genomgångar med eleverna i årskurs 1 och 2 inför nya uppdrag som de ska genomföra och sedan skicka till läraren på Hermods. I årskurs 3 läser eleverna igenom uppdragen först och därefter bestäms tillsammans vad eleverna vill ha genomgångar om, enligt yrkesläraren. "Sen jobbar eleverna med sina uppdrag och jag står till förfogande." Handledaren uppger vidare att hen försöker anknyta till andra ämnen vid genomgångarna och ger som exempel engelska inslag.

2017-06-28

8 (15)

Dnr 40-2016:202

Kollegialt lärande förkommer mellan lärarna på skolan

Lärarna som undervisar i de gymnasiegemensamma ämnena beskriver ett klimat på skolan där man alltid kan be någon kollega om råd. "Vi diskuterar upplägg av undervisning och prov. Lärarna beskriver vidare att de haft kollegialt lärande där lärarna kom överens om att titta på varandras undervisning. "Vi två körde ju det en hel termin och då hade vi protokoll." En lärare säger att ett annat exempel på kollegialt lärande förekom när de hade workshops om IKT. Lärarna uppger att elva av lärarna på skolan ska delta i *Läslýftet* som sätter igång i augusti. "Det bygger på intresse men rektorn har också sagt sitt", säger en lärare. Något kollegialt lärande tillsammans med yrkeslärarna förkommer dock inte, eftersom de inte är på skolan, säger lärarna.

1.2 Ges eleverna möjlighet till helhet och sammanhang i sin utbildning genom att APL och den skolförlagda utbildningen ömsesidigt bidrar till att utveckla de kunskaper som framgår av examensmålen?**Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att eleverna ges möjlighet till helhet och sammanhang genom att den skolförlagda utbildningen i vissa delar kopplas samman med det arbetsplatsförlagda lärandet, men att det finns delar som kan utvecklas.

Granskningen visar att den skolförlagda distansundervisning som eleverna får av yrkeslärarna kopplas samman med de delar av kurser som läggs ut på APL, eftersom innehållet i APL också planeras av yrkeslärarna. Koppling till andra delar av den skolförlagda utbildningen, där gymnasiegemensamma ingår, görs dock inte.

Samverkan kring planering, genomförande och uppföljning av APL kan utvecklas

Enligt rektorn har skolan provat olika utlägg av APL. Eleverna som går i årskurs 2 innevarande läsår berättar att de hade en sammanhängande APL-period i årskurs 1, medan eleverna i årskurs 3 hade APL utlagt på en dag i veckan första året. Detta läsår har eleverna i årskurs 2 sju veckors APL, delat på två perioder och i årskurs 3 är APL fyra veckor, delat på två perioder. I rektorns verksamhetsredogörelse framgår att i årskurs 1 läggs delar av kursen Vård- och omsorgsarbete 1 ut på APL, i årskurs 2 delar av kursen Vård- och omsorgsarbete 2

2017-06-28

9 (15)

Dnr 40-2016:202

och i årskurs 3 handlar APL för några elever om delar av kursen Akutsjukvård och för övriga delar av kursen Äldres hälsa och livskvalitet.

I intervjuer med den handledande yrkesläraren på skolan och med APL-handledare framkommer att de inte känner till vad som ligger bakom urvalet av kurser och moment som lagts ut på APL. Handledaren på skolan säger att hen antar att det är Hermods som bestämmer innehållet. De delar av kurser som läggs ut, anser hen dock hänger väl samman med den skolförlagda undervisningen i yrkesämnena. Handledaren på skolan har dock synpunkter på APL-periodernas längd: "Jag har haft elever ute på akutsjukvård två gånger i två-veckorsperioder, och när jag kommer ut på besök kan APL-handledarna knappt godkänna eleverna. Två veckor är för kort tid", säger den handledande yrkesläraren på skolan.

På en kompletterande fråga från Skolinspektionen efter besöket, om vem som beslutar om innehåll och omfattning av APL, svarar rektorn i ett mail: "Kurser som är kopplade till yrkesverksamheten, samt har mål som är genomförbara på arbetsplats, diskuteras fram vid programråd, yrkeslärare är särskilt delaktiga då deras kompetens kring ämnesplanerna är störst." Rektorn skriver vidare: "För att nå god kvalitet i APL samverkar skolan och arbetsplatserna". Svaret avslutas med att rektorn uppger att det är han som beslutar om vad som ska läggas ut på APL.

Eleverna beskriver i intervjuerna att de inte får öva så mycket i skolan innan de kommer ut på APL. Det eleverna beskriver handlar främst om praktiska uppgifter som de antar att de förväntas kunna. "Det förkommer också att handledare inte vågar släppa in oss, om de är osäkra", säger en elev. När Skolinspektionen visar eleverna de APL-underlag som skolan skickat till Skolinspektionen säger en elev: "Det här har vi inte övat på innan." En annan elev tillägger: "Vissa uppgifter är så svåra att varken vi eller handledaren förstår vad vi ska göra". En tredje elev förklarar att när det är så, kommer handledaren från skolan ut och förklarar. "Men det kan vara i slutet av praktiken, sista veckan och då blir det svårt att bedöma i efterhand", säger ytterligare en elev. Eleverna fortsätter att beskriva hur de skulle vilja ha det på APL: "Jag skulle vilja ha en utbildad handledare, minst undersköterska", säger en elev.

I intervjun med APL-handledare och en samordnare från socialförvaltningen framkommer att handledarna inte bjuds in till några träffar på skolan men att de får skriftlig information från skolan innan APL och att den tydligt beskriver vad som förväntas av dem. En handledare uppger att det skiftar mellan eleverna när gäller hur väl förberedda de är inför uppgifterna som de ska utföra

2017-06-28

10 (15)

Dnr 40-2016:202

under APL. "Det är från person till person, en del växer in i det", säger en APL-handledare som tillägger att hen dock tror att eleverna får förutsättningar i skolan för att vara förberedda. Samordnaren tillägger att det kan kännas annorlunda i praktiken och att det ofta är första gången som eleverna övar praktiskt när de kommer till praktikplatsen. "En del fattar direkt och andra står och tittar."

Uppföljning av APL

När det gäller efterarbete och uppföljning av APL beskriver eleverna hur de skickar in sina sin "uppdrag", till yrkeslärarna på Hermods. Den bedömning som handledarna gör skickas dock dit, enligt eleverna. På frågan om hur APL utvärderas svarar handledaren på skolan att eleverna inte gör någon annan redovisning eller utvärdering av APL. "Eleverna får dock en återkoppling av bedömningen vilken blir en del i betygssättningen", säger handledaren. Hen uppger vidare att APL-perioderna borde vara minst fyra veckor i streck. "Med våra bedömningsmallar får man full pott först efter en längre tid".

Samordnaren från socialförvaltningen uppger att en av lärarna från Hermods brukar ta upp frågan om vad som passar i skolan och vad som passar under APL. Samordnaren uppger också att frågor om var praktiken ska ligga och vilka praktikplatser som finns, pratar hen med Hermods om. "Till viss del fastnar det eftersom planeringen följer industriprogrammets APL", säger samordnaren. "Jag försöker samla ihop sådana uppgifter och ta med till nästa möte. På fråga i mail från Skolinspektionen om vilket möte samordnaren refererar till, förtydligar rektorn i sitt svar: "Programråd Vård och Omsorgsprogrammet sker två gånger per termin och där samordnas bland annat APL-perioder och andra frågor som är viktiga för utbildningens verksamhet. Samt vid månadsmöte mellan skola och verksamhet."

Av information som inkommit från rektorn efter granskningsbesöket framgår att lärare, handledare, biträdande rektor och rektor följer upp APL vid gemensamma träffar, muntligt och skriftligt. Rektor uppger denna uppföljning främst sker i samband med besök på elevernas APL-platser, då yrkeslärare, handledare och elev deltar.

2017-06-28

11 (15)

Dnr 40-2016:202

2. Skapar rektor förutsättningar för samverkan mellan lärare på yrkesprogrammen och mellan utbildningens olika delar så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Enligt 2 kap. 9 § skollagen (2010:800) ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. I 2 kap. 10 § skollagen framgår att rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 648) framkommer att [rektors] besluten kan röra exempelvis personalens ansvarsområden, schemaläggning eller barnens och elevernas fördelning på klasser eller grupper.

Av läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11) framgår att rektor som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att:

- samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier,
- skolans arbete med kunskapsområden, där flera ämnen ska bidra och samordnas så att de utgör en helhet för eleven.

2.1 Säkerställer rektor att innehållsliga och kulturella förutsättningar stödjer en sammanhållen utbildning?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att säkerställa att innehållsliga och kulturella förutsättningar stödjer en sammanhållen utbildning fungerar väl i vissa delar men behöver utvecklas i andra. Det är goda möjligheter för lärarna på skolan att samverka för att nå utbildningens mål. Lärarna som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen och yrkeslärarna, vilka undervisar på distans, har dock inget organiserat eller informellt samarbete.

Skolinspektionen bedömer vidare att rektorn i högre grad behöver säkerställa att handledarna har kunskap om skolans författningar och sitt uppdrag för att kunna verka för helhet och sammanhang i elevernas utbildning.

2017-06-28

12 (15)

Dnr 40-2016:202

Rektorn behöver prioritera samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen

I intervju med lärarna som undervisar i de gymnasiegemensamma ämnena framkommer att rektorn vid medarbetarsamtalen tar upp vikten av samarbete mellan lärarna. "Han frågar om det och det är en återkommande punkt", säger en lärare. Rektorn medger dock att i den organisation skolan valt för undervisningen i yrkesämnena, förekommer ingen regelbunden samverkan kring undervisningen med yrkeslärarna från Hermods. Rektorn uppger dock att den handledande yrkesläraren, som Hermods har placerad på skolan, är en länk mellan de båda kategorierna av lärare.

I intervjuer med elever och lärare och i den dokumentation som skolan inkommit med framgår inga exempel på samarbeten kring innehåll och upplägg av undervisningen som lärarna på skolan och yrkeslärarna har planerat och genomfört för att ge eleverna helhet och sammanhang i sin utbildning.

Rektorn behöver säkerställa att handledarna har kunskap om skolans författningar och om syftet med APL i elevernas utbildning

APL-handledare som Skolinspektionen intervjuar har inte deltagit i någon handledarutbildning. Samordnaren från socialförvaltningen som är med vid intervjun med APL-handledare uppger att det var många år sedan skolan anordnade någon sådan utbildning. De intervjuade har inte heller informerats om handledarutbildningen som anordnas av Skolverket.

Rektorn uppger att skolan kanske inte puffar tillräckligt för handledarutbildningen, utan bara "tipsar". På frågan om hur medvetna handledarna är om vad eleverna gör i skolan svarar rektorn att "det varierar och att det nog ligger på skolan att ge dem bättre information om målet med utbildningen". "En del handledare saknar ju information, men många är intresserade av att lära", säger den biträdande rektorn. Rektorn uppger att skolan träffar handledarna genom det lokala programrådet, vidare att "vi har förtroende för att verksamheten hittar handledare." Skolledningen framför dock att ju mer tid skolan kräver av handledarna, desto svårare är det att hitta villiga handledare. "Om vi kallar till regelbundna träffar kan det bli svårt, vi bjuder in till handledarträffar en gång per termin", säger rektorn.

2017-06-28

13 (15)

Dnr 40-2016:202

2.2 Ger organisation och ledarskap förutsättningar för lärare att samverka i syfte att skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att organisera och leda lärarnas arbete behöver utvecklas när det gäller lärarnas samverkan. Att lärare i gymnasiegemensamma ämnen och yrkeslärare inte träffas och inte har några andra kanaler för samverkan, försvårar enligt Skolinspektionens bedömning elevernas möjligheter att uppleva en helhet och ett sammanhang i utbildningen.

Organisation och schemaläggning försvårar samverkan mellan yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen

I granskningen framgår att undervisningen i yrkesämnena sker tre dagar i veckan och i de gymnasiegemensamma ämnena under två dagar. Detta är, enligt skolledningen, en praktisk schemalösning eftersom eleverna samundervisas med elever från andra program i de gymnasiegemensamma ämnena.

Rektorn beskriver att vård- och omsorgsprogrammet är skolans nyaste program. "Det är fjärde året som vi har programmet och förra året hade vi våra första studenter." Organisationen med distansundervisning i yrkesämnena på entreprenad från Hermods har en lång tradition i kommunen, enligt rektorn. "Hermods var med och startade gymnasieskolan redan 1994 och eleverna åkte ner till Malmö och gjorde sina tentor." "Sedan 1990-talet har vuxenutbildningen ett samarbete med Hermods kring vård- och omsorgsutbildning och nu också för gymnasiet", säger rektorn. Han uppger också att skolan är nöjd med samarbetet. "Nöjda elever och goda resultat." Till hösten ska skolan dock ta över den handledande yrkesläraren från Hermods och det blir då hen som kommer att sätta betygen i yrkesämnena, enligt rektorn. "Vi tar över yrkesläraren så att vi kan ha hen med på allt i framtiden, trots att vi tycker att det fungerar väl nu."

I lärarintervjuerna framkommer att veckan innan granskningsbesöket beslutade rektorn att den handledande yrkesläraren på skolan ska tillhöra ett av de tre arbetslagen på skolan, hen hade dock inte hunnit vara med på något möte ännu. Skolledarna framför att de anser att de olika lärarkategorierna samverkar väl. "Lärarna på skolan, de på Hermods och APL-handledarna, de gör det till-

2017-06-28

14 (15)

Dnr 40-2016:202

sammans". Skolledningen uppger att de inte känner igen bilden av att undervisningen sker i skilda block, vilket framkommer i intervjuer med lärare och elever i Skolinspektionens intervjuer.

Rektorn beskriver hur lärarna som är på plats träffas varje tisdag, i olika konstellationer. "Alla träffas ofta annars också, eftersom det är liten skola." Lärarna har 35 timmar på arbetsplatsen varav 16 timmar undervisning så tid för samverkan finns, enligt rektorn. "För hur mycket som ska formaliseras, tycker jag att vi hittat former som är rimliga." Rektorn uppger vidare att han vet att lärarna även träffas informellt och att engelskläraren samarbetar med den handledande yrkesläraren. "Det är frihet under ansvar", säger rektorn. "Jag står för att jag tror att vår form är bättre än uppstrukturerade möten, vilket uppfattas ta tid från planeringstiden", säger rektorn vidare. Att yrkeslärarna från Hermods inte träffar och samverkar med lärarna på skolan håller skolledarna med om: "Nej det går ju inte, det är därför vi ska ta över den handledande yrkesläraren."

Vid faktagranskning av underlaget för Skolinspektionens beslut meddelar rektorn: " Vi kommer från och med höstterminen 2017 inte längre ha något samarbete alls med Hermods och därmed inte heller med deras webblärare."

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 juni 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits eller planerats utifrån de utvecklingsområden som myndigheten identifierat.

Huvudmannen ska dessförinnan, 1 september, inkomma med en uppföljningsbar planering av hur man avser att arbeta för att förbättra de områden som Skolinspektionen identifierat som utvecklingsområden. Denna planering bör innehålla information om tydliga avstämningpunkter under arbetets gång.

Redogörelserna skickas till *Skolinspektionen*, per post eller per e-post, skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 40-2016:202) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har Ulrika Sutorius och juristen Ingegärd Hilborn deltagit. Ingrid Åsgård har varit föredragande.

2017-06-28

15 (15)

Dnr 40-2016:202

På Skolinspektionens vägnar

Gabriel Brandström
Enhetschef

Bilagor

Bilaga 1 Författningsstöd